

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5533/16

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופטת ע' ברון

העותרת: רגבים

נגד

המשיבים: 1. שר הביטחון
2. אלוף פיקוד המרכז
3. ראש המנהל האזרחי
4. הלאלה מוזה מוחמד עראערה
5. האיחוד האירופי

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: י"ג בתמוז התשע"ח (26.06.18)
כ"ח באייר התשע"ז (24.5.2017)

בשם העותרת: עו"ד אבי סגל; עו"ד יעל סינמון
בשם המשיבים 1-3: עו"ד תהילה רוט; עו"ד הדס ערן

פסק-דין

השופט מ' מזוז:

1. עניינה של עתירה זו בבקשת העותרת להורות למשיבים לנקוט בפעולות אכיפה נגד מבנים שנבנו שלא כדין באזור יהודה והשומרון (להלן: האזור).

לטענת העותרת, בסמוך לכפר חיזמה, באזור C, "קיים מאחז בלתי חוקי שנבנה על ידי תושבים בדואים פלסטינים מהאזור", וכי זה הורחב לאורך התקופה האחרונה על ידי הצבת מבנים יבילים שלא כדין. לטענת העותרת, מדובר בבניה על קרקעות

פרטיות (פלסטיניות), והמשיבים 1-3 (להלן: המשיבים) מתנערים מחובתם לפעול נגד בניה בלתי חוקית זו ולאכיפת החוק נגד עברייני בניה, ומכאן העתירה.

2. בתגובה שהוגשה מטעם המשיבים נטען כי בניגוד לאמור בעתירה, במהלך השנים נקטו פעולות פיקוח ואכיפה משמעותיים נגד הבניה הבלתי חוקית באזור הנדון, ובמסגרת זו נפתחו תיקי בניה בלתי חוקית (בב"ח) והוצאו צווי הריסה, בוצעו הליכי אכיפה נגד שני מבנים יבילים ונתפסו חומרי בניה, ובשלושה תיקי בב"ח אחרים בוצעה הריסה עצמית. כן צויין כי בנוגע לתיקי בב"ח אחרים, בגינם הוגשה עתירה (בג"ץ 1643/15), הוחלט שלא לנקוט באמצעי אכיפה בשלב זה משיקולים של סדרי עדיפויות, בכפוף לכך שלא תתבצע בניה נוספת. בנוגע לארבעה תיקי בב"ח נוספים הוגשה עתירה אחרת (בג"ץ 6547/16) במסגרתה הוסכם לאחרונה כי העותר יגיש בקשה להסדרת הבניה, וכי צווי ההריסה שהוצאו לא יבוצעו עד 30 ימים לאחר מתן ההחלטה בבקשה. בכפוף לכך העתירה נמחקה.

לטענת המשיבים אין עילה להתערבות בית משפט זה בהחלטות המשיבים אשר נקטו כאמור בפעולות פיקוח ואכיפה, אך פעילותם נעשית מתוך כפיפות לסדרי עדיפויות בביצוע פעולות אכיפה, וכי מדיניות זו זכתה לאישורו של בית משפט זה. כן נטען, כי ביצוע צווי הריסה בעת הזאת מחייב גם בחינה לאור הוראות החוק להסדרת ההתיישבות ביהודה והשומרון, התשע"ו-2017 (להלן: חוק ההסדרה), וכי במסגרת עתירות שהוגשו נגד חוקתיות חוק זה נתן בית המשפט תוקף של צו ביניים להסדר דיוני שהציע היועץ המשפטי לממשלה, לפיו בין היתר יוקפאו הליכי האכיפה שעליהם חל החוק.

3. לאחר עיון ושמיעת טענות הצדדים הגענו למסקנה כי דין העתירה להידחות וזאת מהטעמים עליהם אעמוד בתמצית להלן.

4. בעיקרו של דבר, אין לומר כי המשיבים מתנערים מחובתם לפעול נגד בניה בלתי חוקית באזור הנדון. כמצוין לעיל, המשיבים נקטו בפעולות פיקוח ואכיפה באזור, גם אם חלקיות, כמפורט לעיל. וכפי שכבר קבענו לא פעם -

"כלל מושרש הוא בפסיקה, שאין בית המשפט נוהג להתערב בשיקול הדעת של הרשות בנוגע לסדרי העדיפויות שהיא קובעת לעצמה באכיפת החוק (ראו בג"ץ 6288/09 עראערה נ' מדדכי (2.3.10), בג"צ 1161/06 תנועת "אנחנו על המפה" נ' שר הביטחון (14.10.07))."

גישת אי-ההתערבות בכגון דא נשענת על שלושה שיקולים. האחד, הרשות בעלת משאבים מוגבלים, המלאכה רבה ומתרבה ומכאן הצורך לקבוע סדרי עדיפויות. השני, מלאכת האכיפה מעוררת לעתים קשיים. לא פעם, אין להסתפק בפעולה חד-פעמית כדי להביא לאכיפה יעילה, אלא מדובר בתהליך. השלישי, שיקולי הרשות בעניין זה אינם אריתמטיים או חד-ממדיים. מערכת השיקולים בנושא הרגיש של אכיפת דיני תכנון ובנייה בכלל, ובאזור יהודה ושומרון בפרט, טומנת בחובה ראייה כוללת, שמביאה לידי ביטוי לא רק את מידת הפרת החוק, אלא גם את 'המרקם החברתי הרלבנטי... היבט הסיכון הביטחוני; משך הזמן שחלף מאז בניית המבנה הבלתי-חוקי עשוי אף הוא לשמש שיקול בתיערוף האכיפה; רגישותו של האתר מבחינות שונות...' (דברי השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ 6243/08 התנועה לשמירת אדמות הלאום ואח' נ' שר הביטחון (2.2.10)), קיימים גם שיקולים של מדיניות, ביטחון, אופיים של אזורים מסוימים ועוד" (בג"ץ 72/09 רגבים נ' שר הביטחון, פסקה 5 (13.11.2011))

וראו עוד מיני רבים: בג"ץ 4681/15 כפר אדומים נ' השר להגנת הסביבה, פסקה 3 (17.3.2016); בג"ץ 6579/99 פילבר נ' ממשלת ישראל (1.12.1999); בג"ץ 6288/09 עראערה נ' ראש המנהל האזרחי, פסקה 12 (2.3.2010); עע"מ 2847/13 איסמעילוף נ' ראש ממשלת ישראל, פסקה 8 (23.3.2016); ובג"ץ 278/16 חמדאן נ' שר הביטחון, פסקה 13 (20.9.2016).

5. כלל אי ההתערבות בסדרי עדיפויות באכיפת החוק מתחדד בענייננו לנוכח העובדה שבענייננו אין מדובר באדמות מדינה אלא בקרקעות פרטיות של פלסטינים, והעתירה דנן לא הוגשה על ידי הבעלים של הקרקעות עליהם ניבנו המבנים, ואלה גם לא צורפו על ידי העותרת אף כמשיבים. הבעלים של קרקעות אלה גם לא ביקשו להצטרף להליכים במסגרת שלוש העתירות שהתנהלו בענין זה (בג"ץ 1643/15, בבג"ץ 6547/16 והעתירה דנן).

בנוסף, ואולי מעבר לצורך, נציין כי העותרת לא צרפה כמשיבים גם את המחזיקים במבנים שאת הריסתם היא מבקשת (לדברי העותרת מדובר ב- 31 מבנים). לעתירה צורף כמשיב רק המשיב 4, ולא נטען כי הוא המחזיק בכל 31 המבנים אלא אך כי "הינו אזרח פלסטיני תושב המאחז הבלתי חוקי הסמוך לכפר חיזמה אשר הוא ו/או מי מטעמו בונה ללא היתרי בניה ובניגוד לכל דין על גבי אדמות פרטיות" (פסקה 5 לעתירה). אין בפנינו כל ראייה כי המשיב 4 הוא הבונה או המחזיק היחיד בכל המבנים מושא העתירה; אדרבא, מהעתירות שהוגשו בבג"ץ 1643/15 ובבג"ץ 6547/16 עולה תמונה

אחרת. העותרים העלו טענות לענין אי קבלת מידע מהמשיבים לגבי המחזיקים, והמשיבים השיבו את שהשיבו, אך בנסיבות הענין אין אנו רואים צורך להידרש לכך לנוכח התוצאה אליה הגענו כאמור.

6. סוף דבר: אין מדובר בענייננו במקרה בו רשויות האכיפה "מתנערות כליל מחובתן לאכוף את החוק", וממילא לא ראינו גם במקרה זה כמו במקרים אחרים עילה להתערב בשיקול דעת המשיבים באשר לסדרי העדיפות באכיפה.

7. אשר על כן העתירה נדחית. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ד בתמוז התשע"ח (27.6.2018).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת